

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

۱۸۰۷۲

چاپ اول

۱۳۹۲

INSO

18072

1st.Edition

2014

صنایع دستی-هنر سوخت چرم - ویژگی ها

**Handicrafts - Art of Burning leather-
Specifications**

ICS: 97.195

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد. نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/ یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

« صنایع دستی - هنر سوخت چرم - ویژگی ها »

سمت و/ یا نمایندگی

رئیس:

عضو هیات علمی دانشگاه هنر اصفهان

پیروزرام، شهریار

(دکترای پژوهش هنر)

دبیر:

کارشناس مسئول اداره کل استاندارد استان اصفهان

رجالی، فرحناز

(فوق لیسانس شیمی فیزیک)

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

معاون اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان

ادیب، احمد

اصفهان

(فوق لیسانس مرمت آثار)

کارشناس اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان

تقوی، ریحانه

اصفهان

(فوق لیسانس صنایع دستی)

عضو هیات علمی دانشگاه هنر اصفهان

خواجه احمد عطاری، علی رضا

(دکترای پژوهش هنر)

هنرمند صنایع دستی

خوشنویس زاده، علی

(معادل دکترای هنر)

کارشناس استاندارد

رجالی، حامد

(لیسانس مهندسی مکانیک)

کارشناس اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان

کیانی، زینب

اصفهان

(فوق لیسانس صنایع دستی)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ب	آشنایی با سازمان ملی استاندارد
ج	کمیسیون فنی تدوین استاندارد
و	پیش گفتار
ز	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ مراجع الزامی
۲	۳ اصطلاحات و تعاریف
۵	۴ ویژگیها
۱۰	۵ نشانه گذاری
۱۱	۶ راهنمای محصول
۱۱	۷ بسته بندی

پیش‌گفتار

استاندارد " صنایع دستی- هنر سوخت چرم - ویژگی ها" که پیش‌نویس آن در کمیسیون های مربوط توسط سازمان ملی استاندارد ایران تهیه و تدوین شده و در صد و هشتاد و چهارمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۹۲/۱۱/۱۹ مورد تصویب قرار گرفته است ، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ ، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت . بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و ماخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- ۱- افتخاری، سید محمود. برگزیده آثار مینیاتور، تذهیب، سوخت و معرق، نشر داروگ نو، ۱۳۸۰
- ۲- کریم زاده تبریزی، احوال و آثار نقاشان قدیم ایران، تهران.
- ۳- کریستین پرایس. مترجم: مسعود رجب نیا. تاریخ هنر اسلامی، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۶.
- ۴- احسانی، محمد تقی. جلدها و قلمدان های ایرانی و نگارگری (هنرمندان ایرانی در سه قرن اخیر)، ، تهران: انتشارات امیر کبیر
- ۵- افشار ، ایرج. صحافی سنتی، دانشگاه تهران، ۱۳۵۷.
- ۶- هالدین ، دانکن مترجم: هوش آذر، آذر نوش. صحافی و جلدسازی اسلامی، تهران: انتشارات سروش ۱۳۶۶.
- ۷- مایل هروی، نجیب. کتاب آرایه در تمدن اسلامی ، انتشارات آستان قدس رضوی. ۱۳۷۲
- ۸- ارنست کونل، مترجم: طاهری ، هوشنگ. هنر اسلامی، انتشارات توس. ویرایش آخر: ۱۳۸۴

«سوخت چرم» هنری است قدیمی که ابتدا برای تزئین و ساخت جلد کتاب های نفیس به ویژه قرآن کاربرد داشت ولی امروزه به صورت تابلوهای نفیس نیز ارائه می شود. این هنر شامل مجموعه ای از هنرهای ملی و سنتی سرزمین ما از جمله: طراحی سنتی، نگارگری، تذهیب، تشعیر، گل و مرغ، خوشنویسی، معرق، منبت و مشبک چرم، طلااندازی، لایه چینی و... است. بنابراین برای انجام یک کار سوخت چرم هنرمند باید از تمامی این هنرها سررشته داشته باشد.

با توجه به منابعی که در خصوص وجه تسمیه و نام گذاری این هنر وجود دارد، می توان گفت احتمالاً به دو علت چنین نامی گرفته است، یکی روش کار آن است، که برای ایجاد نقش های برجسته از قالب های فلزی داغ شده برای انتقال نقش به چرم استفاده می شود و در طی این عمل تا حدی رنگ چرم تیره می شود. دوم به دلیل آن است که در این هنر از چرم هایی با رنگ تیره یا به اصطلاح سوخته مانند قهوه ای تیره (سوخته) استفاده می شود.

این استاندارد در جهت محافظت و صیانت از هنر سوخت چرم که در کنار دیگر هنرهای اصیل ایرانی محمل رسوم، عقاید، باورها و سنن نیاکان و میراث فرهنگی کشور است، تدوین شده و معیار هایی درست و به لحاظ علمی و تجربی اثبات شده را در جهت ارزیابی کیفیت مطلوب محصولات سوخت چرم که فراخور نام صنایع دستی ایران است، ارائه می دهد.

صنایع دستی - هنر سوخت چرم - ویژگیها

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد تعیین ویژگیها و خصوصیات تولیدات هنر سوخت چرم و معرفی شاخص هایی جهت تشخیص اصالت و کیفیت آن می باشد.

این استاندارد در مورد هر محصول از جنس چرم که با استفاده از حداقل یکی از هنرهای منبت چرم، مشبک چرم و یا معرق چرم به همراه یک یا چند هنر دیگر از جمله: طراحی سنتی، نگارگری، تذهیب، تشعیر، افشان‌گری، قطاعی، ابری سازی، خوشنویسی، طلا اندازی، لایه چینی و... تولید شده باشد، کاربرد دارد.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن استاندارد به آنها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه های بعدی آنها مورد نظر است.

استفاده از مراجع زیر برای این استاندارد الزامی است:

- ۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۴۵۴۷: سال ۱۳۸۹، هنر قلمزنی - ویژگیها
- ۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۷۹، چرم سراجی و آستری
- ۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۶۳۱۸: سال ۱۳۸۱، چرم - تعیین میزان برآمدگی و مقاومت رخ چرم - ایجاد ترک و ترکیدگی باگویی - روش آزمون

۴-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱-۸۵۱۸: سال ۱۳۸۴، چرم - واژه نامه - قسمت اول

۵-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۶۷: سال ۱۳۵۷، ویژگیها و روش های آزمون قلم موهای تخت برای مصارف رنگ کاری

۳ تعاریف و اصطلاحات

در این استاندارد علاوه بر اصطلاحات و تعاریف تعیین شده در استاندارد ملی ایران شماره ۱-۸۵۱۸: سال ۱۳۸۴، اصطلاحات و تعاریف زیر نیز به کار می رود:

۱-۳

چرم

چرم فرآورده‌ای است که از پوست حیواناتی نظیر بز، گوسفند، گاو و... مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۸۵۱۸: سال ۱۳۸۴ تهیه می‌شود.

۲-۳

محصول هنر سوخت چرم

محصول هنر «سوخت چرم» عبارت است از فرآورده‌ای از جنس چرم که در آن حداقل یکی از هنرهای منبت، مشبک و یا معرق چرم به همراه یک یا چند هنر دیگر از جمله: طراحی سنتی، نگارگری، تذهیب، تشعیر، افشان‌گری، قطاعی، ابری سازی، خوشنویسی، طلا اندازی، لایه چینی و... به کار گرفته شده باشد. در این استاندارد ملی هر کجا از واژه «سوخت» استفاده شود، منظور همان «سوخت چرم» است.

۳-۳

رُخ چرم

سطحی ترین لایه چرم که طی عملیاتی به نام رخ‌گیری از چرم جدا می‌شود.

۴-۳

تیماج

چرمی است که از پوست بز تهیه می‌شود.

۵-۳

میشن

چرمی است که از پوست میش تهیه می‌شود.

۶-۳

چرم ساغری

چرمی است که از پوست الاغ یا اسب تهیه می‌شود.

۷-۳

لیویس کردن

نازک کردن کل یک قطعه چرم یا فقط لبه، با برداشتن لایه ای از پشت آن را گویند. لیویس کردن می تواند به صورت دستی با استفاده از ابزار شفره یا تیغ گرز و یا به صورت صنعتی با استفاده از ماشین لیویس کاری انجام پذیرد.

۸-۳

معرق چرم

برش دقیق قطعات چرم براساس طرح و رنگ مورد نظر و چسباندن آن روی زیرساخت، به نحوی که میان قطعه‌های جدا شده و قطعه چرم زمینه، هیچ‌گونه برجستگی و درزی دیده نشود، را معرق چرم گویند.

۹-۳

مشبک چرم

جدا کردن نقش و فضاهایی که براساس طرح باید خالی شود و چسباندن آن بر روی چرم، کاغذهای رنگی و گاهی بر روی پارچه‌هایی نفیس را مشبک چرم گویند. (شکل ۱).

شکل ۱- مشبک چرم

۱۰-۳

منبت چرم

برجسته کردن قسمت های مورد نظر طرح بر روی چرم توسط قلم مخصوص، منبت چرم نامیده می‌شود. برای ایجاد نقش برجسته بر روی چرم از قالب یا مَهر که معمولاً از جنس آلیاژ برنج است، استفاده می‌شود.

۱۱-۳

لایه چینی

عمل برجسته کردن نقوش است. لایه‌چینی به عنوان زیر رنگ و با استفاده از مخلوط گل مل و سریشم به صورت لایه‌گذاری‌های متعدد با استفاده از قلم مو انجام می‌شود. معمولاً پس از انجام لایه چینی بر روی نقوش، طلا اندازی (با ورق طلا) می‌شود.

۱۲-۳

تذهیب

تذهیب به معنای «زر اندود کردن» و «طلاکاری» است. این هنر یکی از هنرهای کتاب‌آرایی است که بیشتر در حاشیه‌سازی نسخ خطی و نیز قطعات خوشنویسی به کار می‌رود و در سوخت چرم نیز کار برد دارد.

۱۳-۳

تشعیر

نوعی از تزیینات کتاب‌آرایی است که مانند تذهیب در آرایش صفحات کتاب و خوشنویس و نیز حاشیه نگارگری به کار می‌رفته و در هنر سوخت به کار گرفته می‌شود. ویژگی تشعیر استفاده از رنگ های محدود و بیشتر طلا و نیز ترکیب نقوش گیاهی با نقوش حیوانات و همچنین جانوران افسانه‌ای مانند سیمرغ و اژدها است.

۱۴-۳

مینیاتور

نقاشی ایرانی است که آن را به نام نگارگری نیز خوانده‌اند. از جمله موضوعاتی که در نقاشی ایرانی به کار رفته می‌توان به عناوینی مانند: شکارگاهی، بز می، رزمی، مضامین ادبی، مذهبی، شخصیت پردازی، شمایل نگاری و ... اشاره کرد. این هنر نیز در مجموعه هنر سوخت به کار می‌رود.

۱۵-۳

طلا اندازی

استفاده از طلا به صورت ورق طلا و یا زرحل (به بند ۴-۱-۵-۲مرآجه شود) در تزیینات و نقاشی‌ها را طلا اندازی گویند. طلا اندازی و استفاده از طلا یکی از ویژگی‌های بارز آثار «سوخت چرم» است و کاربرد آن در آثار سوخت به وفور و در قسمت‌های مختلف دیده می‌شود.

۱۶-۳

قطاعی

برش نقوش و یا خوشنویسی از کاغذ را قطاعی گویند. این هنر با قطعه سازی متفاوت است. یکی از رشته‌های ظریف، دقیق و زیبایی هنرهای سنتی است که در آن هنرمند پس از طراحی روی کاغذ ساده یا رنگین، نقش یا حروف خوشنویسی را آن چنان با دقت و ظرافت از میان کاغذ در می‌آورد که شکل اصلی خود را کاملاً حفظ می‌کند و با چسباندن آن بر زمینه‌ای به رنگ دیگر، خود را همچون قطعه‌ای خوشنویسی یا نقشی زیبا نشان می‌دهد. این هنر نیز در مجموعه هنرهای کتاب‌آرایی وجود دارد و در هنر سوخت چرم نیز به کار می‌رود.

۴ ویژگی‌ها

۱-۴ ویژگی‌های مواد اولیه

۱-۱-۴ ویژگی‌های زیر ساخت

برای زیرساخت در هنر سوخت باید از مقوای دست ساز استفاده کرد. مقوا باید از چسباندن و قرار گرفتن لایه های کاغذ با چسب تهیه شده از مخلوط سریشم حیوانی و سریش گیاهی با نسبت وزنی یک به سه تهیه شود و اندازه های زیر ساخت بستگی به نوع ساخت و سفارش دارد. حداقل ضخامت مقوای زیر ساخت باید ۱/۵ میلی متر و حداکثر آن بستگی به ابعاد کار دارد. **یادآوری-** مقوای آماده به دلیل مقاومت کمتر جهت زیرساخت نباید استفاده شود.

۲-۱-۴ رنگ

رنگ‌های مورد استفاده در هنر «سوخت چرم» منشأ گیاهی، حیوانی و معدنی دارد.

۳-۱-۴ چسب

سریش، سریشم، صمغ، نشاسته، سفیده تخم مرغ و کتیرا به عنوان چسب در هنر سوخت کاربرد دارد. عمدتاً از سریشم برای چسباندن تکه‌های چرم بر روی زیرساخت استفاده می‌شود. **یادآوری-** بعضی از چسب‌ها مانند صمغ، سریشم و ... به عنوان بست رنگ (مطابق بند ۴-۱-۵) نیز استفاده می‌شود.

۱-۳-۱-۴ سریش

ماده ای است که منشأ گیاهی دارد و از ترکیب آن با آب معمولی چسب سریش حاصل می‌شود.

۴-۱-۴ طلا

طلا در هنر سوخت چرم به دو صورت ورق و محلول (زرحل) استفاده می شود.

۴-۱-۴-۱ ورق طلا

ورق طلا با عیارهای مختلف به ویژه ۹۹۹ و ۹۹۵ در هزار و به ابعاد ۱۰cm×۱۰ cm و یا ۱۵ cm×۱۵ cm استفاده می شود.

یادآوری- برای تولید انبوه فرآورده های سوخت چرم می توان از ورق های آلیاژهای دیگر که طلایی رنگ است نیز استفاده کرد.

۴-۱-۴-۲ زرحل

ورق طلای خالص با چند قطره محلول سریشم سائیده می شود و با استفاده از بست (مطابق بند ۴-۱-۵) مانند سریشم و یا صمغ به صورت محلول، مانند رنگهای معدنی به کار می رود.

۴-۱-۴-۵ بست

صمغ عربی یا کتیرا را بست گویند.

۴-۲ ابزار کار

۴-۲-۱ نقش بُر

ابزاری است فلزی که برای بریدن نقوش روی چرم به کار می رود.

۴-۲-۲ شِفره

تیغه ای فلزی به شکل هلال یا نیم دایره است که برای تراشیدن، لیویس کردن و برش چرم استفاده می شود.

۴-۲-۳ مشته یا کوبه

وسیله ای است از جنس برنج یا فولاد که از آن برای کوبیدن و ضربه زدن (به طور مثال چسباندن بهتر لبه ها) استفاده می شود.

۴-۲-۴ گیره

وسیله ای است که برای پرس کردن به کار می رود.

۴-۲-۵ قلم برجسته کاری و منبت

انواع قلم های فلزی در هنر سوخت به منظور برجسته کاری و منبت استفاده می شود. قلم های مورد استفاده در هنر سوخت شبیه به قلم های مورد استفاده در هنر قلمزنی مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۴۵۴۷: سال ۱۳۸۹ است.

۴-۲-۶ منقاش یا انبرک

وسیله ای است با نوک باریک که برای برداشتن و انتقال قطعات ریز به کار می رود.

۴-۲-۷ قلم جدول کشی و خط کشی

وسیله ای است معمولا از جنس فلز به شکل منقار پرنده و می تواند مقداری رنگ را در نوک خود نگهدارد. فاصله دو نوک تا حدی قابل تنظیم است بنابر این قابلیت ایجاد خطوط به پهناهای متفاوت را دارد. این وسیله جهت کشیدن کادرها، جدول ها و کتیبه بندی استفاده می شود.

۴-۲-۸ قلم مو

قلم موهای مختلف مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۶۷: سال ۱۳۵۷ برای نقاشی و اجرای تزئینات سوخت در اندازه های مختلف به کار می رود. (شکل ۲)
یادآوری ۱- قلم موی گربه و سمور از متداول ترین قلم موها برای اجراهای ظریف مانند قلم گیری در مینیاتور، تذهیب و تشعیر می باشد که در هنر سوخت نیز به کار می رود.
یادآوری ۲- برای چسب زدن از قلم موهای بزرگتر استفاده می شود.

شکل ۲- نقاشی بر روی سوخت چرم با استفاده از قلم مو

۹-۲-۴ مَهر یا قالب

معمولا از جنس آلیاژ برنج است که براساس نقش مورد نظر تهیه می شود و نقوش ضربی را با آن اجرا می کنند.

۱۰-۲-۴ مَهره

ابزاری است از جنس سنگ عقیق یا مانند آن در اندازه های مختلف که برای مهره کردن قسمت های نقاشی شده با طلا مورد استفاده قرار می گیرد.

۱۱-۲-۴ قید یا اشکنج صحافی

وسیله ای است که برای نگه داشتن یا پرس کردن قطعات کوچکتر استفاده می شود.

۳-۴ مراحل انجام کار

۱-۳-۴ طراحی حاشیه، کادربندی ها و نقوش.

۲-۳-۴ تهیه زیر ساخت براساس اندازه های مورد نظر.

۳-۳-۴ آماده سازی مواد و مصالح مانند رخ چرم، رنگ، چسب و ... .

- ۴-۳-۴ انتقال طرح بر روی چرم (مطابق شکل ۳)
- ۵-۳-۴ اجرای تکنیکهای مورد نظر براساس طرح مانند معرق، مشبک و منبت.
- ۶-۳-۴ تثبیت قطعات بر روی زیرساخت.
- ۷-۳-۴ اجرای تزئینات موردنظر بر روی قطعات تثبیت شده مانند: تذهیب، مینیاتور، لایه چینی، قطاعی، خوشنویسی، طلا اندازی و ...
- ۸-۳-۴ عملیات تکمیل کاری در صورت به کارگیری رنگهای معدنی با استفاده از مواد تثبیت کننده رنگ مانند لاک الکل.

شکل ۳- انتقال طرح بر روی چرم

۴-۴ ویژگیهای مصنوعات سوخت چرم

کیفیت یک اثر سوخت بستگی به ویژگی های مواد اولیه (مطابق بند ۴-۱) مرغوب شامل چرم، رنگ، چسب و ...، نقوش و رنگ ها، اجرای دقیق تکنیکهای به کار رفته مانند: انتقال طرح، برش و چسباندن قطعات در کنار هم بر روی زیر ساخت و قراردادن صحیح قالبهای ضربی بر روی سطح کار، رنگ آمیزی و اجرای تزئینات و ... دارد. یادآوری- توصیه می شود نقوش با اصالت ایرانی استفاده شود.

شکل ۴- محصول هنر سوخت چرم

۵ نشانه گذاری

۱-۵ بر روی محصول سوخت چرم موارد زیر باید درج گردد:

۱-۱-۵ نام هنرمند یا علامت تجاری محصول

۲-۱-۵ تاریخ و محل تولید

۳-۱-۵ مطابقت محصول با این استاندارد ملی

۴-۱-۵ اشاره به وزن و عیار طلا در صورت استفاده از ورق طلا

۵-۱-۵ درج نام و نوع اثر

یادآوری- این موارد می تواند روی قطعه ای از جنس متناسب با محصول درج و به آن الصاق شود.

۲-۵ نشانه گذاری بر روی بسته بندی محصول سوخته چرم باید شامل موارد زیر باشد:

۱-۲-۵ نام و نشان تجاری تولید کننده- فرآورده صنایع دستی ایران و شهر یا استان تولید آن

۵-۲-۲ تاریخ تولید مصنوع.

۵-۲-۳ شماره مجوزهای قانونی

۵-۲-۴ مطابقت محصول با شماره این استاندارد ملی در صورت داشتن پروانه کاربرد علامت استاندارد

۵-۲-۵ درج نوع چرم

۶ راهنمای محصول

۱-۶ شرایط نگهداری باید در راهنمای محصول درج و همراه با محصول ارائه شود. از جمله این موارد عبارتند از:

۱-۱-۶ محصول سوخت چرم نباید ضربه یا فشار زیاد ببیند.

۲-۱-۶ محصول سوخت چرم نباید در معرض حرارت باشد.

۳-۱-۶ محصول سوخت چرم باید در مجاورت مواد شیمیایی نباشد.

۴-۱-۶ به مدت طولانی در معرض نور مستقیم خورشید قرار نگیرد.

۵-۱-۶ از کشیدن اشیاء نوک تیز و برنده بر سطح محصول خودداری کرد.

۶-۱-۶ تمیز کردن سطح با دستمال یا پارچه بدون پرز با نم بسیار کم.

۷-۱-۶ سایر توصیه های لازم بسته به ضرورت

۲-۶ ارجاع به شماره این استاندارد ملی در صورت داشتن پروانه کاربرد علامت استاندارد

۳-۶ نام تجاری محصول

۴-۶ اشاره به وزن و عیار طلا در صورت استفاده از ورق طلا.

۵-۶ بهتر است برگه مشخصات کالا به دو زبان فارسی و لاتین و در موارد صادراتی با توجه به زبان رایج در کشور مقصد، نوشته شود.

۷ بسته بندی

بسته بندی محصولات دستی سوخت چرم باید به گونه ای باشد که در هر شرایطی خصوصاً حمل و نقل و انبار

داری، آن را از عوامل تهدید کننده بیرونی (ضربه، رطوبت و...) محافظت نماید.

بنابراین باید محصولات را به وسیله نایلون های حبابدار پوشانیده و در مقوای فشنگی و یا معادل آن ، بسته بندی نمود.

یادآوری- استفاده از رطوبت گیر توصیه می شود.